

KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA ASKERLİK:¹

Her celp döneminde, eğitim merkezlerine sevk edilen miktar, Genelkurmay Başkanlığınca belirlenen miktardan fazla ise; ihtiyaç fazlası olanlardan bedel ödemeye istekli olanlar çıktıktan sonra kalan bölümü, temel askerlik eğitimini müteakip, istekte bulunan kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmak suretiyle askerlik hizmetlerini yerine getirirler.

Saklı, yoklama kaçağı veya bakaya durumunda bulunanlar ihtiyaç fazlası kapsamına alınmazlar.

(1). Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilme esasları :

(a). Yükümlü istihdam etmek isteyen kamu kurum ve kuruluşları ihtiyaç miktarını her celp döneminden iki ay önce bağlı veya ilgili bulundukları bakanlık kanalıyla Millî Savunma Bakanlığına bildirilirler

(b). Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilecek olanlar, bedel ödemek isteyenler dışında kalanlar arasından, Genelkurmay Başkanlığınca belirlenecek miktar ve esaslara göre, kur'a çekmek suretiyle tespit edilir ve ayrılır. Genelkurmay Başkanlığınca Türk Silâhlı Kuvvetleri ihtiyacı olarak önceden belirlenen tahsil ve meslek gruplarında bulunanlar bu kur'aya iştirak ettirilmezler.

(c). Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilenlerin istihdam şekilleri ile tâbi olacakları esas ve usuller Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilir.

(d). İhtiyaç fazlası olarak kamu kurum ve kuruluşları emrine verilenler hakkında firar, kısa süreli kaçma, hava değişimi ve izin tecavüzü suçlarından dolayı Askerî Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun ve Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunun hükümleri uygulanır. Bu konularda yükümlünün görev yerine en yakın askerî mahkeme veya disiplin mahkemesi yetkilidir.

(e). Bunların kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştıkları süre içerisinde askerliğe elverişli olmadıkları yolundaki müracaatları, asker hastanelerinin sağlık kurullarınca incelenerek, askerliğe elverişli olmadığı tespit edilenler hakkında Türk Silâhlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

¹ Burada yer alan açıklamalardan alıntı yapmak için, alıntı yapılan yazıya şu ibare eklenmelidir : **"En son değişikliklere göre, açıklamalı, notlu, içtihatlı, ek ve örnekli ASKERLİK KANUNU - YEDEKSUBAY KANUNU ve ilgili mevzuat"** isimli Kitaptan alıntı yapılan ve askerihukuk.net isimli web sitesine konulan bu dosya ve açıklamaların tüm hakları anılan kitabın yazarı (E.) Hak.Alb. Orhan ÇELEN'e aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak yazarının izni olmaksızın açıklama ve dosyanın tamamı başka bir mecraya kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

(f). Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edileceklerin muayene ve tedavileri ile her türlü sağlık işlemleri görevlendirildiği kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılır.

(g). Türk Silahlı Kuvvetlerindeki erbaş ve erler gibi iâşe edilmeleri, giyindirilmeleri, barındırılmaları ve diğer istihkakları Bakanlar Kurulunca belirlenen esaslara göre bağılı bulundukları kamu kurum ve kuruluşlarınca karşılanır.

(h). Diğer hususlarda verildikleri kamu kurum ve kuruluşlarının statüsüne tâbidirler.

(2). Kamu kurum ve kuruluşlarına sevk, özlük hakları ve diğer hususlar:

(a). Temel eğitimini müteakip, kalan askerlik yükümlülüğünü tamamlamak üzere kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilecek yükümlülerden izin hakkını kullanmak istemeyenlere, eğitim merkezince, erbaş veya erler gibi yol bedeli tahakkuk ettirilir. Dağıtım izin hakkından yararlanmak isteyen yükümlüler ve bedel kurası çekenlere yol harcırahı ödenmez.

(b). Kamu kur'asına katılacak yükümlülerin; 5 yıldan fazla ağır hapis cezası almış olmaları veya süresiz olarak 3 seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası almaları halinde, bu süre kadar kamu hizmetlerinden yasaklı olmaları söz konusu olduğundan, süresiz yasaklıların hiçbir şekilde, süreli yasaklılar ise yasaklılık süresi dolmadıkça kamu kurum ve kuruluşlarında görevlen-dirilmeleri yapılamaz. 3 yıldan aşığı hapis cezası alanlar ise kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilirler.

(c). Eğitim merkezleri, eğitimi müteakip kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilecek personelin şahsi dosyalarını ilgili kurum ve kuruluşa gönderirler.

(d). Yükümlüler eğitim merkezinden ayrıldıkları sırada daha önceden kendilerine teslim edilmiş bulunan iç çamaşır ve çorap hariç diğer bütün silah, teçhizat, melbusat ve askeri eşyayı iade ederler.

(e). Yükümlülerin kamu kurum ve kuruluşlarında muvazzaf erbaş ve erler için belirlenen günlük kalori miktarından az olmamak üzere beslenme standartlarına uygun olarak üç öğün yemek verilmek suretiyle iâşeleri esastır. Ancak, 25'den az yükümlü çalıştıran ve üç öğün yemek çıkartılması mümkün olmayan zaruri hallerde, yükümlülere Ankara mahalli rayici üzerinden tesbit edilen ve bakanlıkça her ay bildirilecek olan bir aylık tayin bedeli tutarı, usulüne uygun olarak ödenir.

(f). Kamu kurum ve kuruluşları yükümlülere, levazım ikmal maddelerini istihkak listeleri ile levazım ikmal maddeleri tahsis listesinde ve yönetmelikte belirtilen cins ve miktarı kadar verirler. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşları hizmetin özelliğinden kaynaklanan melbusat ve koruyucu giyeceğı bir istihkak olarak yükümlülere verir.

(g). Yükümlüler ücretsiz olarak barındırılırlar. Bu hizmetle ilgili her türlü levazım malzemelerini kurum ve kuruluşlar temin ederler. Yükümlülerden ısıtma, aydınlatma ve barındırılma gibi diğer nedenlerle ek ücret talep edilemez.

(h). Barındırılan yerlerdeki yemekhane gibi diğer kolaylık tesislerinin temizliğı, bakımı, emniyeti ve benzeri hizmetleri yükümlüler vasıtasıyla yürütülür. Yükümlülük süresince barındırma fasılasız olarak yapılır. Yükümlüler barındırdıkları yerleri tatil günleri dahil izinsiz terk edemezler. Yükümlü çalıştıran

kurum amirlikleri her celbin katılışında yükümlülerin kimlik ve miktarlarını o yere en yakın Merkez Komutanlığı veya Garnizon Komutanlığına bildirirler.

(1). Yükümlülerin eğitim merkezinde kazandıkları rütbeleri, kamu kurum ve kuruluşlarında da özlük hakları bakımından saklıdır. Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilen yükümlülere, 2157 sayılı Er ve Erbaş Harçlıkları Kanunu'nda öngörülen usul ve esaslar dahilinde er veya erbaş harçlığı ödenir. Bunun dışında hiçbir ödeme yapılmaz.

(i). Kamu kurum ve kuruluşları çalıştırdıkları yükümlülerin hizmetin gerektirdiği saç traş, ayakkabı boyası ve hamam gibi şahsi ihtiyaçlarını karşılamak üzere imkanları ölçüsünde tedbir alırlar.

(3). Sağlık işlemleri:

Yükümlülerin kamu kurum ve kuruluşlarında sağlık, muayene ve tedaviler aşağıdaki şekilde yapılır.

(a). İhtiyaç fazlası yükümlülerin muayene ve tedavileri ile her türlü sağlık işlemleri görevlendirildikleri kamu kurum ve kuruluşları tarafından bağlı bulundukları tabip ve hastanelere yaptırılır.

(b). Yükümlüler kamu kurum ve kuruluşlarına katılışlarından itibaren en az altı ayda bir genel sağlık kontrolünden geçirilirler. Bu durum sağlık kartlarına işlenir. İş yerinin özelliği icabı daha kısa sürelerle sağlık kontrolüne tabi tutulmaları gerekli olanların kontrolleri de ayrıca yaptırılır.

(c). Yükümlülerin muayene ve tedavileri ile ilgili her türlü ilaç ve sağlık gereçleri çalıştığı kamu kurum ve kuruluşları tarafından ücretsiz karşılanır.

(d). İş yerinden hastanelere sevk edilmesi gereken yükümlülere gidiş ve dönüş harcırahı ile iâşe bedeli peşin veya avans olarak ödenir.

(e). Yükümlüler, tabip ve sağlık kurullarınca verilecek yirmibeş günden az istirahatlerini çalıştıkları kurum ve kuruluşlarda geçirmek zorundadırlar. Hastane sağlık kurullarından yirmibeş günden fazla hava değişimi ve istirahat alan yükümlüler, bu süreleri istedikleri yerde geçirirler.

(f). Sağlık kurumları; yirmibeş günden fazla istirahat ve hava değişimi alan yükümlülerin isimlerini iş yerine derhal bildirirler ve yükümlülere istirahat ve hava değişimi süresini gösteren ön rapor verirler. Ayrıca tanzim ettirilecek sağlık kurulu raporunun iki nüshasını da iş yerine gönderirler.

(g). Kamu kurum ve kuruluşları da, hastanelerce kendilerine gönderilen iki nüsha rapordan birini yükümlünün özlük dosyasında saklar, diğerini yükümlünün bağlı bulunduğu As.Ş.Bşk.lığına gönderir. Yükümlünün hava değişiminde geçen süreye ilişkin iâşe bedelleri ile istihkakları hava değişimine giderken, kurum veya kuruluş tarafından ödenir.

(h). Kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştıkları süre içinde muayene ve tedavilerinden askerliğe elverişli olmadığı sonucuna varılanlar ile askerliğe elverişli olmadığını beyan ederek başvuruda bulunanlar, çalıştıkları yerin amirleri tarafından bu belgelerle birlikte haklarında karar verilmek üzere en yakın askeri hastaneye sevk edilirler. Askeri hastanelerce verilen "Askerliğe elverişli değildir" şeklinde raporların onay yetkisi M.S.B.lığı Sağlık ve Veteriner Dairesi Başkanlığına aittir.

(1). Yüklümlüler haklarında verilen “Askerliğe Elverişli Değildir” veya “Askerliğe Elverişlidir.” şeklindeki raporlara karşı bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde bağılı bulundukları kuruma dilekçe ile itiraz edebilirler. İtiraz dilekçesi ile rapor, kurum ve kuruluş tarafından MSB. Sağlık Dairesi Başkanlığına gönderilirler. Bakanlık yüklümlünün müracaat ve raporunu inceleyerek kontrol hastanesini belirledikten sonra kuruma bildirir.

Kontrol muayenesi sonunda da ilk raporda yazılı karar verilirse yüklümlü hakkındaki rapor kesinleşir. Değişik bir karar alınırsa yüklümlü M.S.B.lığı Sağlık Daire Başkanlığınca belirlenecek hakem hastaneye sevk edilir. Hakem hastanenin verdiği karar yüklümlü bakımından kesindir. Yüklümlü bu karara itiraz edemez. Ancak, M.S.B.lığı Sağlık Daire Başkanlığı gerekli gördüğü hallerde, her safhada yüklümlüyü raporu ile birlikte GATA Profesörler Sağlık Kuruluna sevk eder. Bu kurumun verdiği karar kesindir, itiraz edilemez.

(i). Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilen yüklümlülerin ölümleri halinde, bu durum yüklümlünün kanuni yakınlarına en seri vasıtalarla bildirilir. Cenaze giderleri (kabir yaptırma masrafı hariç) ile cenazenin ailelerince istenilen yere nakline ilişkin harcamalar kamu kurum ve kuruluşlarında karşılanır.

Aileleri tarafından alınmayan cenazeler ise ölümün vuku bulduğu mahalledeki kabristana gömülür. Buna ilişkin harcamalar da ilgili kamu kurumu bütçesinden karşılanır.

(4). Adli işlemler :

(a). Kamu kurum ve kuruluşlarında askerlik hizmeti yapan yüklümlüler; yoklama kaçağı, saklı, bakaya, firar, izin ve hava değişimi tecavüzü suçlarından birini işledikleri takdirde, kamu kurum ve kuruluşunun bulunduğu mahaldeki (M.S.B.lığınca tespit edilecek) askeri mahkemeye verilirler.

(b). Disiplin Mahkemeleri Kanunu kapsamındaki suçları işleyenler için, suç dosyası tanzim edilerek kamu kurum ve kuruluşunun bölgesindeki nezdinde disiplin mahkemesi bulunan komutanlığa gönderilir.

(c). 1 ve 2 nci fıkralarda yazılı suçlardan herhangi birinin işlenmesi halinde yüklümlünün görevlendirildiği kamu kurum ve kuruluşlarınca sanığın kimliği ve isnad olunan suçla ilgili ifadesinin tespit edilip bu suçun delillerini gösterir bir vak’a raporu düzenlenerek, suç evrakı fiilin mahiyetine göre bu madde uyarınca daha önce bakanlık tarafından belirlenmiş olan askeri mahkeme veya disiplin mahkemesini bünyesinde bulundurulan kıt’a komutanı veya askeri kurum amirine sevk edilmek üzere en yakın garnizon komutanlığına gönderilir.

(d). İşledikleri suçlardan dolayı tutuklanmaları halinde cezaları, askeri ceza ve tutukevleri ile disiplin ceza ve tutukevlerinde infaz olunur ve durumları hakkında kamu ve kuruluşlarına bilgi verilir.

(e). Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilen yüklümlülerin yukarıda belirtilenlerin dışında kalan cürüm ve kabahatleri ile bu şahısların disiplini bozan diğer fiillerinin kovuşturulmasında, genel hükümlere ve görevlendirildikleri kamu kurum ve kuruluşlarına tabi oldukları usul ve esaslara göre durumlarına uygun işlem yapılır. Yüklümlüler hakkında soruşturma yapan cumhuriyet savcılıkları ve adliye mahkemelerince verilip kesinleşen karar ve hükümler hakkında adli

soruşturma yapılan yükümlünün görevli bulunduğu kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilir.

(5). Çeşitli hükümler :

(a). Grev ve sendika faaliyetlerine iştirak yasağı: Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli yükümlüler birlikte çalışacakları işçi veya memurların toplu halde işi bırakma, işi yavaşlatma eylemlerine veya grevlerine iştirak edemezler. Bu fiilleri teşvik veya tahrik edemezler, sendika ve derneklere üye olamazlar.

(b). Yükümlülük süresinden sayılacak haller: Bu yükümlülerin hizmet süresi emsali erbaş ve erlerin hizmet süresi kadardır. Bunlar temel eğitimini tamamladıktan sonra geri kalan hizmetlerini kamu kurum ve kuruluşlarında tamamlarlar. Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli yükümlülerin, hastanelerde teşhis ve tedavi amacıyla yatmak için geçirdikleri süreler ile kurum ve kuruluşlarda geçirdikleri istirahat süreleri hariç olmak üzere, istirahat ve hava değişimlerinin toplam olarak en fazla üç ayı askerlik hizmetinden sayılır.

İhtiyaç fazlası yükümlülerin görevli bulundukları birlik veya kurumlarından firar veya izinsiz olarak ayrı kaldıkları süreler ve disiplin mahkemeleri dahil olmak üzere tüm mahkemelerce verilen cezaların infazında geçen müddetler askerlik hizmetinden sayılmaz.

(c). Yükümlülere verilecek izin süreleri:

Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilenlerin izin süreleri Askerlik Kanununa tâbi olan yükümlülerde olduğu gibi her ay için iki gün olarak hesap edilir. İzin belgesinin bir nüshası kayıtlı olduğu askerlik şubesine gönderilir.

İzinli iken hastalananlar, kendi kamu kurum ve kuruluşuna müracaat eder. Muayene sonunda istirahat alanların durumları bağlı bulundukları kamu kurum ve kuruluşuna sevk eden makamca bildirilir.

Kanunî izin sürelerinin haricinde yangın ve tabii afetlerde, emsali doğum erbaş ve erlere Bakanlar Kurulu Kararı ile verilecek izinler kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılanlara da aynen uygulanır.

Görevli bulundukları kamu kurum ve kuruluşlarının bağlı olduğu bakanlıklarca, kanunî izinlerine mahsuben yurtdışı izni de verilebilir.

İzinli bırakılan yükümlülere kamu kurum ve kuruluşlarınca, izine ayrılış ve katılış tarihleri ile izin süresini gösteren izin belgesi verilir ve izin belgesinin bir nüshası kayıtlı olduğu Askerlik Şubesine gönderilir.

İzine gönderilen yükümlülerin gidiş ve dönüş masrafı kendilerine aittir. İzinli bulundukları süre içerisinde yükümlülere iâşe bedeli ödenmez.

Anne ve baba, büyükanne, büyükbaba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü halinde yükümlülere kanuni izin haklarından sayılmak üzere çalıştırıldıkları kamu kurum ve kuruluşların amirlerince izin verilebilir.

(d). Yükümlülere ödenecek tazminat: Yükümlülerin temel askerlik eğitimi süresi içinde sakatlanmaları ya da ölmeleri halinde, T.S.K.leri Mehmetçik Vakfından talepleri ile ilgili işlemler emsali erbaş ve erler gibidir. Ancak; kamu kurum ve kuruluşlarında görev yaparken malûl olanlarla ölenlere tazminat ödenmesinde o kamu kurum ve kuruluşu personelinin tabi olduğu tazminat hükümleri uygulanır

(e). Terhis işlemleri: Kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilen yükümlüler, 1111 sayılı Askerlik Kanununda belirtilen hizmetleri sonunda, istihdam edildikleri kurumlarınca üç nüsha terhis belgesi tanzim edilerek terhis edilirler. Terhis edilen yükümlülerin terhis belgelerinde belirtilen ikametgahlarına kadar yol ve yiyecek masrafları ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca karşılanır. Terhis belgeleri yükümlünün çalıştığı yerdeki yetkili amirleri tarafından imzalanıp mühürlenerek onaylanmak suretiyle bir nüshası hizmetinin sonunda yükümlüye verilir. Diğer iki nüshası şahsi dosyaları ile birlikte askerlik şubelerine gönderilir. Terhis mahiyetinde izinli gidenlere yol ve yiyecek masrafı verilmez.

(f). Noksan hizmetle terhis edilenler: İhtiyaç fazlası yükümlüler, 1111 sayılı Askerlik Kanununda belirtilen süreler kadar hizmet yapmak zorundadırlar. On gün ve daha az süreli noksan hizmetle terhis edilen yükümlülere bu noksan hizmetleri, yükümlünün ikamet ettiği yerde önceden çalıştığı kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı herhangi bir ünite mevcut ise bu ünite, yoksa ikamet ettiği yere en yakın yerdeki ünite on günden fazla süreli olarak, noksan hizmetle terhis edilenlerin ise noksan hizmetleri terhis edilmiş oldukları kamu kurum ve kuruluşlarında tamamlatılır. Noksan hizmetlerin tesbiti ve tamamlatılması işlemleri askerlik şubesi başkanlıklarınca takip edilir ve sonuçlandırılır.